

Numărul 48. Oradea-mare 2/15 decembrie 1901. Anul XXXVII

Apare duminică. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Pluta domnească.

I

Se întorceau căraușii, cu poloboacele și antalele pline de vin nou, de la podgoriile din giurul Bacăului, tot pe malul Bistriței pe la Roznov spre Piatra.

Eră dimineață da toamnă rece; — aburii din riū coperiaū cu măramă subțire de mireasă lunca pe jumătate golită de frunze. Căraușii erau la popas sub sălcii de la Budăile de apă rece.

Boii dejugați, sloboși, căutaū iarba care să le dea forță pentru drumul ce mai aveau de făcut. Boii or fi găsit saū nu câteva fire, arse de brume, dar șciū că în schimb căraușii toată noaptea făcură chef la gura antalelor, bēnd, după obiceiū, pentru toți și pentru toate, pentru vii și pentru morți, și când nu mai avură nume de pomenit, făcură botezul resteiului, ca să albă pricină de cumetrie și de dare de cep nou la vre-un alt butoiū.

Fedelesul totuș, la urma urmei, se deșertă, trecēnd pe sub buzele insetoșate ale căraușilor, cari adormiseră în giurul focurilor și ele mijind tot mai potolii până se stinseră.

Acum rēcoarea vie a dimineței deșteptă pe cei mai subțiri în cojoace.

— Haide mē! sculați, mē! e ziua albă și mai avem de furcă până la Peatra. Și de n'om ajunge la vremea hotărâtă de paharnicu domnesc, apoi vai de curelele noastre.

Într'o clipă la strigătul acesta se deșteptară și cei mai somnoroși, adunară boii și înjugară.

De abia plecaseră de la Budăi, în apa căroră își rēcoriseră fața aprinsă de vin, și iată că unul din cărauși aude, din spre Bistrița, țipete și larmă, strigăte de ajutor.

O fi românul greoiū la multe, dar când e să dea ajutor creștinului nu mai stă pe gânduri. Toți

căraușii într'un suflet se îndreptară spre locul de unde venia alarma.

Priveliște groaznică:

O plută, cu cârma frântă, încălecată pe o stâncă, eră gata să se sfarme și să piară în volbure și în nahlapī să se infunde cei de pe plută.

Și nu eră pe plută numai oameni de rēnd, ei și boerime.

Un tiner boer ținea din rēspuțeri în capētul plutei, băgată în apă, să nu-i scape din mână, o frumoasă fată. Dar puterile lui slăbiaū din ce în ce, căci cei doi plutași rēmaseră căfărați pe stâncă de unde nu puteau face un pas măcar pe răpedișul plutei care se înecă.

Valurile spēlaseră tot de pe plută și tinerul boer nu mai avea afară din apă decât capul și mâinile. Cu una se ținea de un gânj care legă bārnă de bārnă, cu cealaltă susținea, d'asupra volburei, pe frumoasa fată.

Căraușii, la vederea spectacolului, se întrebară ce-i de făcut?

— Ce să fie, — zise Ncgât, cel mai tiner dintre ei; — faceți ca mine.

Își aruncă într'o clipă cojoacele, își fac o sfântă de cruce și se asvēră cinci din ei în apa rece, înotând yoiniceșce spre locul de nădejde.

Într'o altă clipă Nagât, urmat de Curcubeu, sūnt lângă grupul ce se înecă. Ceilalți trei au sosit la timp ca să ajute celor doi să tragă din volbură pe tinera pāreche, și o depun pe mal, ca să se întoarcă din nou în ajutorul plutașilor, să desfacă pluta de pe stâncă și s'o tragă la mal.

De la plutași aflară, cei cinci yoinici, cum cei doi rāntuiți de dēnșii nu sūnt oameni oricūm. Erău ēnșiși fiica și fiul lui Ștefan Vodă cel Mare.

Care de care să aprindă focuri, să usuce hānele domneșci, care de care se întrebă ce-i de făcut pentru călătoria mai departe a tinerilor.

O a doua plută, în care eră argalicul curții, se

inneease cu puțin mai la deal!... De acolo pluta domnească luată de șivoiu și cu cârmele frânte nu mai putu să fie oprită decât când se isbi de ascuțita stâncă.

II

Ștefan Vodă cel Mare și Sânt venise în 1498, octombrie, la Peatra, să tirnosească turnul Sf. Ioan.

Trăsese, cu toată curtea lui, la casele din nou zidite pentru îngrijitorul monăstirei, în apropiere de mărețul turn, care și până astăzi, de și schimonosit de restauratori, de măreția domniei lui Ștefan Vodă grăește.

Cu Măria Sa erau domnițele și Voevodul Bogdan.

Acum, mitropolitul și episcopii sfârșiseră de două zile toată parada bisericească și creștinii adunați de prin toate satele județului Camenei (Neamț), împleau rënduri rënduri minunata monăstire, ca să sărute icoana hramului (St. Ioan), apoi să admire mărețul turn. Așteptau în stoluri, pe la porțile monăstirei, doară doar' vor zări mărețul chip al lui Ștefan Vodă.

Tinerii ca tinerii, zburdalnicii și iubitori de lucruri nouă :

— Măria ta, taică dulce, zice domnița Elena, am vedut astăzi un șir de plute scoborind pe Bistrița. Ce minunată trebuie să fie călătoria pe plută, dă-ne voie să mergem până la Roznov.

Cum să refuzi o plăcere atât ne nevinovată, când ești tată și ți se cere de fetița ta între două desmierdări ?

Cu pitacul domnesc către starostele de cheres-tigii, cu pecetea mică, roșie, a lui Vodă, Domnița alergă la Voevodul Bogdan, care îl trimite printr'un copil-de-casă la staroste, adăogând că încă astă-noapte, fiind lumină de lună plină, două plute să fie gata, plute de bărne împodobite cu ramure de brađi și cu pod de dulapă noi.

Mai încape vorbă ? — încă înainte de ceasul hotărit, plutele erau gata, cu câte un rënd de plutași aleși de sprinceană.

Personalul de serviciu se sui pe una din plute, însoțit de buciumași, surlași și trimbițași. Pe cealaltă plută luară loc numai Domnița și Voevodul Bogdan, — și, în uralele tuturor celor de față, plutele alunecară, sub presiunea voinicilor cârmaci și rapede dispărură din vederea însoțitorilor, auzindu-se numai în soroace ziceri din buciuum, aduse pe ari-pele vântului.

Măria Sa Ștefan Vodă, care și el venise la mal, se întoarse la egumenie, să-și cate de trebile domniei, că nu una, ci multe impresurau, pe vremile acelea, pe stăpânitorii Moldovei.

Plutele înaintau aurite de lumina lunei, cântările de pe cea din urmă nu încetau de a stărni ecurile dealurilor păduroase. Din când în când păseri de noapte treceau pe d'asupra plutei și cârmacii își făceau cruce zicând :

— Doamne, apără-ne de reu ! Auzi coabe !

Fără nici o grije, Domnița se lăsă cu totul cuprinsă de plăcerile plutei și, în blănille sale de samur, nu simțea asprimea crescândă a răcorelei, fixând cu nesățiu privirea în tabelul mereu schimbător și mereu frumos ce se desfășură odată cu înaintarea plutei. În estasul ei, abia își mai aducea aminte, că lângă dânsa se găsea un frate iubit.

Acesta, la vârsta care era și cu educațiunea ce primise, vedea lucrurile și oamenii prin alți ochelari decât Elena ; el la alte se gândia... când, de odată pluta din urmă se sparge de un ascuțit de stâncă. Strigătele, țipetele sunt zadarnice. Ce ajutor putea să mai dea două tinere odrasle de Domn și doi plutași, cari nu putea părăsi cârma plutei domnești ?

Domnița era adânc emoționată, dar Voevodul strigă :

— Înainte, Roznovul este aproape, le vom trimite ajutor de acolo.

Dar ceasul reu nu alege de-i Domn sau simplu muncitor acel pe care îl lovește.

Nu la mare distanță de la locul spargerei plutei servitorilor, se întâmplă sfărîmarea plutei domnești.

III

Negăț, pe când ceilalți se întrebau ee-i de făcut cu Domnița și Bogdan Voevod, ajutat de alți doi-trei, dau jos butea cu vin din carul se și, aducând de pe la cărauși ce mai brumă de fân aveau pentru vite, gătește loc de ședut, comod pe cât se poate într'un car mocănesc și strigă căraușilor :

— Înjugați, bre !

Apoi, îndeamnă pe Domnița și pe Voevod, să se urce în car :

— De, Măriile Voastre, nu-i leagăn domnesc cu roți aurite, dar să fiți Măriile Voastre sănătoși, și ve veți aminti odată cu plăcere, că ați călătorit câteva ceasuri cum călătorește țeranul o viață întreagă.

— Isteț român, zice Domnița către fratele se, cuibărindu-se cât puteau mai bine în carul mocănului.

Și Nagăț, deschidând șirul carelor căraușești pline cu poloboace de vin, se întoarse către Domnița și Voevod, își scoase căciula, și cu un ton glumeț zise :

— Mai bun vin am eu în car, decât toți ceilalți...

IV

Când era pe la amiază, de se părea soarele un punct de foc pe turnul de la sf. Ioan, numai ce bătă la poarta monăstirei, cea despre Borzochian :

— Deschideți ! strigă căraușul Nagăț, că sosește vinul domnesc !

Porțile se dădură în lături și unul după altul carele căraușești intrară în curtea monăstirei.

— Ce este ? întreabă Măria Sa Vodă, privind pe la fereastră.

În acel moment carul lui Nagăț ajunsese la scară și Vodă recunoscu în el pe copiii se iubiți.

El descinse să-i primească. În câteva clipe totul se lămurii.

— Nagăț, — zice Voda, — tu și ai tei ați fost oameni vrednici. Pe tine și pe cei cari cu tine ați scăpat pe Domnița și pe Bogdan Voevod, ve fac răzeși. Lunca și sfoara de pământ din giurul ei, unde ați poposit astă-noapte, a voastră să fie, ocină în veci. Iar voi, cei cu poloboacele, răfuiți-ve cu pimnicerul Curții.

— Păi să veți, Măria Ta, hitrul de Nagăț ne-a zis așa : Veniți și voi cu carele cu vin domnesc.

Până s'o învechi al vostru de l-o putea bea de leac românul, veniți de gustați vin străvechiu, dătător de viață : să sărutăm mâna Măriei sale ca bunii tovarăși ce-mi sînteți.

Și pe rînd sărutară mâna lui Vodă, iar Măria Sa Ștefan-cel-Mare și Sânt zise :

— Dacă-i așa povestea, apoi cum voința mea este ca monăstirea ce am zidit și sfințit aci să nu rămână stingheră pe lume, ca a lui Alexandru Vodă, unchiul meu, ve dăruiesc voue dealul Domniței Elena, de la coada Petricicăi până dincolo de Borzochian. Să ve faceți aședări pe el și să fiți tîrgoveți cinstiți ai Camenei (Petrei).

Descindînd din car, Domnița Elena întrebă pe Nagăț :

— Ești însurat ?

— Din căslegile trecute, Măria Ta.

— Ia contășul ăsta cu blană scumpă și salba asta de nestimate și le du nevestei tale. Și când Dumnezeuți ve va dăruî un prunc, la mine să veniți să-i fiu nașă.

Bogdan Voevod împărți galbenii din punga sa, nu numai la mîntuitorii lor, ci și la ceilalți țărani... ba nu, acum tîrgoveți, zicîndu-le :

— La Peatra se chiamă aci, în limba moldovenească. Zid de peatră să fiți voi când dușmanul țerii va îndrăsnî să răsbească într'acoace.

Și d'atunci în hrisoavele lui Ștefan Vodă, ispravnicii de Neamț, de care ținea Camena, erau pomeniți îndată după ai Suceavei și ai Hotinului.

Nu mai ce sosi și starostele de cherestegii, care plîngînd zise lui Vodă :

— Măria Ta, am ales cele mai tari plute și dălcăuși neîntrecuți, dar când e ceasul reu, n'ai ce face. Oamenii Măriei Tale cu toții sînt scăpați. Nu vor întărzi să sosească, dar ce me fac, sîrmanul, eu prețul plutelor, fiind străine ?

— De când mare, la domnia lui Ștefan Vodă, a rămas păgubaș și nedreptățit un moldovean ?

Și cămărașul domnesc plăti îndoît prețul plutelor și cărăușii descărcară vinul în pivnițele domnești, fără să li se țină în seamă măcar vinul ivosit cu botezul rîstăului.

V. A. URECHIA.

S e a r a.

(Variantă.)

*Prin cetini a soarelui raze
Se strecură 'n jos și dispar ;*

*Pădurea-și începe cîntarea
Și florile 'n rouă rîsar.*

*A noptii regină se scaldă
În riul ce-aleargă voios,
Prin aer vibrează și piere
Un cântec de fluer doios.*

*Se mișcă prin frunze gândacii
Și paseri în cutburi tresar ;
Din lumea luminei prin ceață
Miș și ruri de stele apar.*

*În liniștea serii senine
Cu gându-mi pribeag rătăcesc :
Și sîntei tăpturi în tăcere
Imn de mîrire rostesc.*

MARIA CIOBAN.

F r u m o s u l.

Studiu psihologic.

Voința, bucuria și durerea.

Nu ne este dat a cunoaște scopul pentru care ne-am născut p'acest pămînt.

Atât e cert că durerea e starea normală a „eu“-lui nostru afectiv, iar bucuria o stare negativă a acestora, după cum eu drept cuvînt susține Schopenhauer.

Chin și suferință e soarta noastră în aceasta vale a plîngerii.

Dacă ne-am naște cu mintea dezvoltată, ne-ar cuprinde un fior de moarte la vedul și auzul atîtor evenimente triste cîte ni se perîndă în viață și pe cari numai pe motivul că zilnic ne-am obișnuit cu ele, le putem suportă cu atîta ușurință.

Ne vine de multe ori chiar a crede că încarnarea e o temniță pentru sufletul nostru, iar traiul de pe pămînt o pedeapsă din cauze nepercepute de mintea noastră.

Nu 'nțelegem — într'altel, cum reul poate seceră izbîndă, iar reprezentantele comoarelor sufletești, — adaptat la indeletnicirea întru virtute, — poartă cununa de martir.

De unde vine că bărbați de talia lui Avram Iancu, Șincai, M. Eminescu, Bolintineanu, George Popa — celebrul pedagog din Arad — ș. a. de seama lor, să fie trași ca prin farmec la sfîrșitul tragic al vieții lor ?!

Neșterse ne rămîn în memorie următoarele cuvinte ale poetului german Lenau, adresate fratelui său, nainte d'a ajunge în casa de alienați din Döbling :

„Me simt ca prin magnet atras la nenorocire. Demonul nebuniei se sbate 'n inima mea. Ție, frate — care pentru aceea tot atît de fierbinte me vei iubi, — ț-o mărturisesc că sînt nebun !“

Seamănă aceasta plîngere a lui Lenau cu următoarea tristă și totodată adevărată constatare a lui Eminescu :

„Organele-s sfîrmate
Și maestrul e nebun !“

Cîtă durere nu inspiră următoarele șire ale lui Lenau din una ale ultimelor sale poesii :

„O schlänge dich, du Wetterstrahl,
Herab, ein Faden mir,
Der aus dem Labyrinth dem Qual
Hinaus mich führt zu dir !“

De minune cum și de unde a fost în stare acest om-pămîntean a-și lua puterea creatoare, c'o inimă atît de sdrobotită ?.....

Căci Lenau a fost nebun și chiar pe timpul când se credea a fi la apogeul lui, dar a fost cuminte și 'n starea sa de nebunie.

Când a primit în casa de nebuni vizita unui aderent al său, a izbucnit în hohote de plîns zicîndu-i : „Lenau micuț tare micuț s'a făcut !“ iar ultimele cuvinte ale acestui bard al germanilor au fost : „Lenau e nenorocit !“ (Date culese de Lambroso, după Pekár „Estetica pozitivă“, Budapesta, 1897.)

**

Schoppenhauer crede a fi găsit izvorul durerii în voința lumească (Weltwille) după care se confoarmă dispozițiunea fiecăruia într'un mod fatal și neatârnat de la voința noastră particulară.

În lucrarea sa: „Die Welt als Wille und Vorstellung“ el susține că voința indisolubilă în timp și spațiu este ȃnsuș Adevărul.

„Omul e produsul acestei voințe oarbe, care totdeauna voește, dar satisfacțiune nu dă.

„A voi, înseamnă a simți lipsă la ceva, va să zică a suferi.

„Dac' ajungem ce voim, suferința înceată p'un moment, dar imediat ni se stărnesc alte dorințe, ceea ce ne face ca să suferim de nou.

„Voința tinde a trăi, a sustă. — Drept aceea ne înboldește ca un puternic instinct, a ne nutri și a iubi.

„Deliciul nutririi și cea al iubirei nu ne este înse dat ca scop, ci numai ca mijloc, pentru a ne conserva specia.

„Basa moralei este condurerea.

„Toți fiind părți integrante a unei și aceleiași voințe, ne împărțăm d'opotrivă de suferințele tu-turora.“

Și va fi privit poate nu odată cu cât chiu și vai, își aduce furnica merindea — de multeorî mult mai mare, decât ea ȃnsași, la cuib, de i s'au sugerat idei atât de sinistre.

(Va urmă.)

DR. DIMITRIE MAGDU.

Învrăjbiți.

Unde mi te-ai perdat Minte! ce voești tu să ajungi,
De n'ai stimpăr și n'ai pace, făr tot fugi numai și fugi
Peste văi și peste dealuri și peste pustietăți,
Luând lumea în portăți?!

Nu ți-e milă că-s o umbră ce me tirăi pe pământ
Și ca mâne-î fi nebună și vei plânge pe-un mormânt —
Minte! tu erai odată fala și mândria mea
În viața-aceasta grea.

Seara ne-aședam la masă, tu-mi spuneaî a lumii mersuri,
Eă scrieam umplând caete cu nenumărate versuri —
Și ne mângăiam ca 'n farmec presărând pe-a noastră viață
Floarea dulcelor speranțe.

Azi, când îmi revii pe 'ncetul și 'nvrăjbită, me cutremări —
Pare c'am trăi departe și 'n necunoscute vremuri,
În durerea cea de astăzi pentru ce nu-mi mai ești scut
Și me lași un biet perdat?

Nu veți tu că-acesta chinuri presărate cu amar
Totuș ne-au făcut și-un bine, ne-au trezit la viață iar —
Doară scii că dup-o noapte cu furtuni, de și plouați,
Remân codrii mai curați.

O! remai c'am trebuință și de doue și trii Minți,
Toți m'au părăsit de-odată, n'am nici prietini, nici părinți;
Dar' cu tine nu-măi mai pasă nici de-o lume de nevoi,
Le-om învinge amândoi.

1901.

V. B. MUNTENESCU.

Să nu te joci cu jurământul.

Comedie în trei acte de *Alfred de Musset*.

(Urmare.)

Scena V.

Valentin, Van Buck intră.

Van Buck. Ei, să vedem! O vei luă? Dar ce vorbe sânt acestea? Tu spuî că ai trimis să-ți aducă trăsura; se poate aceasta? Ori îmi joci iar vre-o farsă?

Valentin. Domnia-ta aveaî dreptate. E frumusică. De astă-dată mi-a plăcut mai bine decât adine-orî; are un semn mititel lângă buze, pe care nu-l vedusem mai înainte.

Van Buck. Dar ce e cu tine? Unde vreaî să mergi? Îmi vei răspunde odată un cuvânt serios?

Valentin. Nu merg nicăiri. Me plimb cu domnia-ta. — Spune-mi sincer, îți place domniei-tale? Nu îți pare urită?

Van Buck. Mie? Doamne ferește? Mie îmi pare ca o zină.

Valentin. Eă gândesc că e prea de timpuriu pentru whist; joci domnia-ta unchiule? Hai, ar trebui să le faci pe al patrulea.

Van Buck. Se 'nțelege că ar trebui. Aștept numai să sciu ce vei binevoi a răspunde domnia-ta. Remai aici ori nu?

Valentin. Dacă rămân, o fac numai pentru rămasagul nostru. Nu aș vrea să fiu eă acela, care să me las de cuvânt; de și pentru moment nu sânt bun de nici o treabă. Brațul meu me face să ved stele verdi.

Van Buck. Să ne întoarcem în castel. Îți trebuie odihnă.

Valentin. Da. Și mai mult înse mă-ar plăcea să aflu ceva de îmbucată. Apoi mai vreaî și să scrii. Ne vom revedea la prânz.

Van Buck. Să scrii! Dar sper că nu eî.

Valentin. Ai ghicit! Chiar eî. Domnia-ta îți vei aduce aminte cum ne-a fost vorba.

Van Buck. Nu vreaî să aud nimic despre una ca asta. Poate așă dacă îmi vei arată ce îi scrii.

Valentin. Cu plăcere. Repet că îmi este dragă și nu prea.

Van Buck. Dar ce nevoe e ca să-î scrii? Pentru ce nu i-ai făcut declarația cu grai viu, precum ți-ai fost propus?

Valentin. Pentru ce?

Van Buck. De bună seamă! Ce te-a împedecat? Tu, care ești mai curajos, decât toți curtesanii lumii.

Valentin. Dar suferiam din cauza brațului. Îat-o că vine a treia oară. Nu o veți colo în jos, pe alee?

Van Buck. Ea se ține tot pe lângă boschetul nostru. Ei, ce zici la asta?

Valentin. Ah, copilă cochetă! Ea se învârtește în giurul focului, ca un fluture orbit de lumină. Să arunc un franc, să vedem. De-a cădea pe cap, o iubesc; de-a cădea pe pajeră, am isprăvit.

Van Buck. Mai bine dă-ți zor să te iubească ea pe tine. Restul nu va fi așă de greu.

Valentin. Fie. Să privim amândoi. Dacă își va întoarce capul cătră noi când va trece pe dinaintea tufelor acestora, o iubesc; de unde nu, plec la Paris.

i a r n a.

Van Buck. Să veți că nu se mai întoarce.

Valentin. O, totuș. Să nu o perdem din vedere.

Van Buck. Tu ai ghicit. Dar încă nu. Se pare că e cufundată în lectură.

Valentin. Eă sunt sigur că va mai vini odată.

Van Buck. Nu, ea trece înainte. Iat-o aproape de tufiș. Eă cred mai curând că nu își va ridică ochii din carte.

Valentin. Da, se poate, ca să nu ne vadă? Aici nu ne acopere nimie; eă zic și acum că se va întoarce.

Van Buck. A trecut! Tu ai pierdut.

Valentin. Îi voi scrie, ori ce s'ar întâmplă pe lumea asta. Vreaș să știu, cum ne staă lucrurile. E de necredut, cu câtă ușurătate ne tractează copilița aceasta. Prefăcătorie! Speculă! Dar am să-i trimit un bilet în toată regula; îi voi scrie că mor de dragul ei, că mi-am frânt brațul numai pentru ca să o pot vedea, că dacă me refușă, imi trag un glonț și că dacă me vrea, mâne dimineață o fur. Vino, să reîntrăm; vreaș să scriu în prezența domniei-tale.

Van Buck. Bine, bine, nepoate! Dar nu cumva te gândești iar la vre-o năzbătie?

Valentin. Domnia-ta creă că un lucru ca și acesta se pune la cale iac' așă cu doue vorbe aruncate în voia întâmplării? Ce i-am spus eă altă pân' acum, decât lucruri indiferente? Și, la rëndul ei, ce mi-a spus și dënșă? Pentru ce eră să se întoarcă? Ea nu șcie nimic; eă nu am ajuns să-i spun nici o vorbă despre gândul nostru. Sănt becișnic, dacă vreaș, și se poate că nu știu ce să me fac de închipuit și că amorul meu propriu e în joc. — Frumoasă, ori nefrumoasă, puțin impoartă; dar acum vreaș să väd curat ce zace în sufletul ei. Avem de a face aici cu o apucătură, cu o socoteală făcută făr' de noi; dar lasă numai pe mine, voi scoate eă totul la iveală.

Van Buck. Să nu fiu eă Van Buck, dacă nu vorbești ca un îndrăgostit. Poate chiar ești; ei?

Valentin. Nu sânt. Ți-am spus doar că nu imi place. Trebuie ca să-ți spun de o sută de ori acelaș lucru? Să grăbim; să reîntrăm în castel.

Van Buck. Dar ia seama, nu vreaș să aud de nici o scrisoare. Și mai puțin de aceea de care imi vorbești domnia-ta.

Valentin. Să mergem, să mergem. Vom vedea.
(Ies ambii.)

Scena VI

Salon în castel.

Baronesa și *Preotul*, la o masă pregătită pentru joc de cărți.

Baronesa. Ori-ce vei spune, nu are haz să joci în trei. Numai din cauza aceasta e urit să stai la țară.

Preotul. Dar unde poate să fie domnul Van Buck? Ori n'a ieșit încă din odaie?

Baronesa. L-am vädut mai înainte în parc cu tinerul cel răsturnat, care fle zis între noi, nu e nici decât cel politic, că nu vrea să fie cu noi la prânz.

Preotul. Dacă are afaceri urgente...

Baronesa. Ași, afaceri! Dar nu are toată lumea afaceri? Ce mai scușă și asta. Dacă omul n'ar gândi decât tot numai la afaceri, nu i-ar mai ajunge vreme pentru nimic alta. Reverendisime, hai să jucăm piquet.

Preotul (făcând cărțile.) Într'adevăr, tinerii de astăzi nu sânt prea politicoși.

Baronesa. Politicoși! Cred zeu. Par că ei știu ce e politetă? Ce și înseamnă astăzi a fi politicos? Vizitiul meu, — ei, dënșul e politicos. În vremea mea, Reverendisime, oamenii erău într'adevăr galanți.

Preotul. O, ilustră doamnă, acelea aă fost alte vremi. De ar fi dat unul Dumnezeu, ca să me fiu născut atunci!

Baronesa. Mi-ar fi plăcut să väd pe fratele meu, care a fost la curte, dacă s'ar fi răsturnat lângă porțile unui castel, unde apoi l-ar fi găzduit și îngrijit — el și-ar fi riscat mai curând toată averea, decât să refușe o partidă. Afaceri! Dar eă nu am destule? Dar balul de azi seară? Nici nu mai am putere să me gândesc la el. — Vai, iar începe să me doară capul.

Preotul. Fiind între împregiurări atât de grave, nu s'ar putea să amânați balul?

Baronesa. Pentru Dumnezeu, ce puteți gândi! Domnia-ta ai pofti ca să fiu invitat întreg Saint-Germain-ul, ca să vină din Paris pân' aici, pentru ca să-i mulțumesc frumos și să-i arăt ușa? Cugetă numai bine la ceea ce spui!

Preotul. Eă credeam că într'un cas ca acesta, ați fi putut făr' de a ofensă pe cineva...

Baronesa. Și după toate acestea, nu am încă nici luminări. Te rog cată dacă e aci Dupră.

Preotul. Cred că are de lucru cu sirupurile.

Baronesa. Da, da. Și blăstămatele acestea de sirupuri cât val nu mi-au făcut! Sânt opt zile de când am scris eă cu mâna mea comanda, și știu când le-am primit? Încă nu a trecut un cias. Spune-mi acum, să nu-și peardă omul răbdarea? Dar să nu mai vorbim de aceasta. E rëndul domniei-tale, ca să ia. Ce faci?

Preotul. Hm. Dar nu am nici un as. Ah, iată domnul Van Buck!

Scena VII

Aceiași, Van Buck intră.

Baronesa. Să urmăm. Domnia-ta ai cuvântul.

Van Buck (încet cătră baronesa.) Doamna mea, aș avea să ve spun doue vorbe de cea mai mare importanță.

Baronesa. Bine. După ce isprăvim partida.

Preotul. În cinci cărți patruzeci și cinci.

Baronesa. E puțin. (cătră Van Buck.) Ce e?

Van Buck. Ve conjur să-mi acordați un moment; nu pot să vorbesc înainte unui al treile, iar ceea ce trebuie să ve spun, nu suferă nici o amânare.

Baronesa (se ridică.) Domnia-ta me sperii. De ce e vorbă?

Van Buck. Doamna mea, e un lucru mare și domnia-voastre poate ve veți supără pe mine. Forța împregiurărilor me sileșce acum să calc o promisiune, pe care am făcut-o din imprudență. Tinerul, pe care îl găzduiți de ieri, este nepotul meu.

Baronesa. Ah! Hm. Ce e?

Van Buck. Dënșul a dorit să vină ca necunoscut; iar eă nu am creăut că fac vre-un reu, îngăduind o fantazie, care nu e cea dintâi în casuri de acestea.

Baronesa. O, Doamne sfinte, ce e aceasta pe lângă acelea pe cari la-am vädut eă în vremea mea.

Van Buck. Dar trebuie să ve încunoșcințez, că în ciasul acesta nepotul meu a scris domnișoarei de Mantes și încă în termini prea făr' de rezervă. Nici

amenințările, nici rugămintele mele n'aș putut să-l abată de la propusul său nebun; și cutareva din servitorii domniei-voastre — imi pare reu, dar trebuie să ve spun și asta — s'a însărcinat de a predă biletul la destinație. E vorbă de o declarație de amor și să adaog una cât se poate de extravagantă.

Baronesa. Adevărat? Ei, lucrul acesta nu ar fi încă atât de înristător. Voinicelul domniei-tale se pare că știe și el ceva.

Van Buck. Pe zilele mele! Credeți-me că n'am știut nici eu nimic, până abia cu un clas înainte de asta. În fine, doamna mea, domnia-voastră veți căuta să înlăturați, cum veți putea, urmările afacerii acesteia. Domnia-voastre sînteți acasă la domnia-voastre... Cât pentru mine, ve mărturisesc că n'aș ști încătro să o apuc în momentul acesta. Me nădușesc — și mi se fâng genunchii. Uf! (Cade pe un jet.)

Baronesa. Pentru Dumnezeu! Ce ve lipsește? Sînteți alb ca păretele! Îute, îute! Povestește-mi totul, ai încredere deplină față de mine.

Van Buck. Vi-am spus totul; nu mai am nimic de adaus.

Baronesa. Ah, ce-i? Numai atât? Nu avea nici o teamă; dacă nepotul domniei-tale a scris Ceciliei; draga mea, ea imi va arată biletul.

Van Buck. Sînteți sigură de aceasta, baronesă? Lucrul e periculos.

Baronesa. Frumoasă întrebare! Doar nu trăim în vremile mai de apoi, ca o copilă să nu arate mamei sale, dacă a primit o scrisoare.

Van Buck. Hm! Eu unul nu mi-aș pune mâna în foc.

Baronesa. Ce va să zică asta, domnule Van Buck? Șeiți domnia-voastre cu cine vorbiți? Între ce oameni ați trăit domnia-voastre, că viniți cu un astfel de prepus? Adevărat că eu nu prea știu cum se face astăzi și mai puțin cum sînt obiceiurile burghezimei domniei-voastre. Dar de ce sporesc vorba? Iată chiar vine fie-mea și să vedeți că imi aduce scrisoarea. — Reverendisime, să continuăm. (Șade iar la measa de joc.)

Scena VIII.

Această, Cecilia intră, merge la fereastă, își ia lucrul de mână și șade.

Preotul. Patru-zeci și cinci e de ajuns?

Baronesa. E prea puțin; patru ași, șasă și cincisprezece, — de tot nouăzeci și cinci. Domnia-ta dai.

Preotul. Verde. Nici vorbă, o să fiu marț.

Van Buck (incet către baronesa.) Încă nu obverv că domnișoara vi-ar confia --

Baronesa (incet către Van Buck.) Domnia-ta nu șei ce vorbești. Î-e rușine de Reverendisimul; sînt sigură de dînsa, mai bine decât chiar de mine. Repic, o sută și încă șapte-sprezece pe de-asupra. Domnia-ta faci cărțile.

Între un fecior.

Feciorul. Domnule Părinte, a venit servitorul domniei-voastre și crisnicul. Ve chiamă în sat.

Preotul. Ce vrea cu mine? Nu pot, sînt ocupat. (Feciorul se închină și iese.)

Baronesa. Dă lui Van Buck cărțile. Domnia-sa va face partida aceasta în locul domniei-tale.

(Preotul iese, Van Buck îi ia locul.)

(Va urmă.)

Tradusă de

LUCIAN BOLCAȘ.

Doine populare din Bihor.

(De pe valea Crișului repede.)

Nogiorid și 'n Girișu,
Fetele-s cu cămișu,
Dar Oradea pângă ele,
Are fete frumoșele.

Cătu-i fata de micuță,
Fură banii din olcuță,
Și ia pipă la drăguț;
Cătu-i fata de micuță,
Sboara 'n danț ca ș-o broșeuță,
După sapă nu s'apleacă,
După danț nevoi o calcă.

Zis-a maica către mine,
Să nu dai gură la nime,
Ba zeu dracu poate face,
Să nu dai la cine-mi place.

Me dusei la nana mea,
Ș-o aflaî în rochia rea,
Pe cea bună ea cărpiă.
Câte frunze 'ntr'o răchită,
P'atatea locuri cărpiță.
Iacă și a mea drăguță,
Că veni la danț deascultă.

Du drace mândrele mele,
De ară la plug cu ele.
Dacă-i găta de arat,
Pune-le la semănat. —

Seraci crișanii de voi,
Toată ziua dai din sapă,
Și mâncați mălai cu ceapă,
Dar vedeți, moaștele noastre,
Toată ziua suflă 'n frunze,
Și mănecă mălai cu brânză.

Crișmăriță nană floare,
Leagă-mi capul că me doare,
Crișmăriță nană Niță,
Adă-mi vin nu chiselită,
Că-ți dai bani nu-ți dai țăriță.

Însură-m'aș însură,
Nu știu socru ce m'o dá?
— Doue mâțe 'mpedecate,
Na ginere vaci cu lapte,
Doi mîrtani cu ochii scoși,
Na ginere boi frumoși.

Colo 'n deal în făgădău,
Bea un popă ș-un birău,
Lasă beae fêtul meu,
Mai apoi oi bea și eu.

Nu te lele legănă,
Că rochița nu-i a ta,
Nice rochia nici cătrînța,
Numai ochii și gurița.

NICOLAU FIRU.

S A L O N.

V. A. Urechiă.

Cu cea mai profundă durere scriem aceste rânduri, căci avem să vestim moartea unui fruntaș al neamului românesc. *V. A. Urechiă* nu mai este.

De și l-am știut bolnav, căci înainte cu zece zile ne-a scris că de mai multe săptămâni n'a eșit din casă, depeșa care ne-a anunțat moartea lui, ne-a surprins grozav, cu atât mai vârtos că tocmai în ziua precedentă primisem de la dânsul o scrisoare.

Cât de neașteptată a fost șcirea aceasta, tocmai atât de crud ne-a izbit. Perderea ce neamul românesc îndură prin moartea acestui distins bărbat a sguduit toată suflarea românească, cum viața lui întreagă a cuprins în sine dragostea neamului întreg.

A spune cine a fost Urechiă, ce-a lucrat pentru națiunea sa, este de prisos, căci nu este Român cu carte, care să nu fi cetit zi de zi numele lui pretotindenii unde se lucrează pentru progresul nostru național. La masa de scris, pe catedra de profesor, în mijlocul Academiei, în fruntea Ateneului, la tribuna Senatului, ca istoric, ca autor dramatic, la congresele internaționale, de știință și politică, vecinic a fost neobosit și nentrecut.

Actul care a înăurit anii din urmă ai vieții lui, a fost conducerea delegațiunii române, înainte cu trei ani, la Columna lui Traian în Roma, unde a depus cununa națiunii române și a zis în fața lumii: „Sântem aici, ca să spunem tuturor, că Roma este mama noastră.“

Cum i-a fost viața, așa l-a găsit și moartea, lucrând. Joia trecută, 22 novembre v., (5 decembrie n.) la orele 2 după miazăzi scriea în biroul său Istoria Românilor. De odată s'a simțit rău. Peste o oră vechia-i boală de inimă i-a stins viața, în mijlocul familiei sale înspăimântate, în etate de 67 ani.

Moartea lui a deșteptat cea mai adâncă jale în București și pretotindenii unde a fost vestit-o depeșele.

Corpul său a fost așezat pe un catafalce în locuința sa din strada Brezoian. Catafalcul și cosciugul s'a acoperit cu flori naturale. Peste remășițele pământești a fost pus un drapel național.

În semn de doliu s'a arborat drapelul negru la universitate, la Academie, la clubul național-liberal, la Casa de depuneri, la Ateneu, la Teatrul Național, la Ligă, la societatea de cultură Macedo-Română.

Toată ziua de vineri a fost un nesfârșit pelerinaj la domiciliul lui.

Registrele, așezate la intrarea locuinței, a fost acoperite de nenumărate semnături: senatori, deputați, profesori, scriitori, artiști, toți au căutat să aducă un ultim omagiu aceluia a cărui întreagă viață a fost o pildă de iubire de patrie și de muncă fără preget.

Delegațiunii din partea Ateneului, a Ligei Culturale, secțiunile din capitală și din Craiova, a societății Macedo-Române, s'a prezentat și au exprimat dnei Urechiă sentimente de condolențe.

Camera și Senatul au ridicat ședința în semn

de doliu și au hotărât să nu țină ședință meritore până după înmormântare, la care aveau să ia parte în corpore. Guvernul a luat măsuri ca înmormântarea să se facă cu cheltuiala statului.

Seara la orele 6 remășițele pământești ale ilustrului mort au fost transportate la biserica Sfântului Gheorghe. Cortegiul impunător, faclă, public imens din toate straturile societății.

Carul funebru a fost urmat de rude, amici și un număr mare de studenți.

Atât la domiciliu cât și la biserică, cosciugul a fost ridicat pe umeri de studenți.

Corpul a fost depus în biserică pe un catafalce, în gîrul căruia au veghiat toată noaptea jandarmi și sergenți de oraș.

Sâmbătă la orele 2 d. a., s'a început la biserica Sf. Gheorghe serviciul funebru pentru înmormântare.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. arhiepiscopul Nifon Ploesteanu, asistat de un numeros cler. A fost asistat la această tristă ceremonie:

Reprezentanții regelui, dnii maiori Baranga și Aurel Demetrescu.

Dl Dim. Sturdza, președintele consiliului, și dnii miniștri P. S. Aurelian, G. D. Pallade, Spiru Haret, Ion I. C. Brătianu, C. I. Stoicescu și B. M. Missir.

Președinții cu biourile Corpurilor legiuitoare; toți senatorii aflați în capitală și un mare număr de deputați, primarul capitalei cu consiliul comunal, precum și un mare număr de persoane de distincțiune.

Delegațiuni din partea: Universităților din București și Iași, Academiei Române, Ateneului român, Ligei culturale și a secțiunilor Piteșci, Mehedinți și Letea (Bacău) reprezentată prin dl senator Radu Porumbaru, Societatea „Carpații“ cu drapel, societățile albaneze „Dituria“ și „Drita“ cu drapeluri, societatea italiană de binefacere cu drapel, societățile studențești, societatea macedo-română și „Frăția“ cu drapeluri.

Coroane s'a depus din partea: regelui, consiliului de miniștri, Senatului, Camerei, Academiei Române, Ateneului Român, Ligei culturale și a secțiunilor sale din provincie, tinerimea română din Oluș, soc. Macedo-română, soc. italiană, Teatrul Național, Casa de depuneri, Liceul Alexandri din Galați, a facultății de litere și filosofie din București, a uniunii studențești, a soc. albaneze, „Drita“, etc. etc.

Onorurile militare au fost date de următoarele trupe: Un batalion de geniu, două batalioane de vânători, două baterii de artilerie, două escadroane de roșiori și un escadron de jandarmi călări — puse sub comanda dlui general Tell.

Județul Covurlui și orașul Galați au fost în mod excepțional de bine reprezentate.

Din partea reprezentanților în Cameră au asistat dnii deputați Dimitrie Cerchez, Ap. Papadopol și Stoicovici.

Secția din Galați a Ligei culturale a fost reprezentată prin dl Cerchez, președintele secțiunii, și dnii Frățilă și S. Halița membri.

Corpul profesoral din Galați și liceul din Ga-

de Octavian Stoica, pedagog cursul al III-lea. 5. „Poveste“ de I. Komzak, executată de orchestra societății. 6. „Arta și Religionea“ disertațiune de George Tulbure, cleric în cursul al III-lea. 7. a, „Pe orizont departe“ de Mendelssohn. b, „Până când ținem cu codrul“, de I. Mateiș, executate de corul societății. 8. „Electorale“, poezie de I. Negruzzi, declamată de George Tocitu, cleric în cursul I-ii. 9. „Potporiul II-lea românesc“, de Mureșianu, executat de orchestra societății.

C E E N O U.

Hymen. Dl. *Ignatie Mircea*, licențiat în drept, originar din Transilvania, s'a cununat la București în dumineca trecută cu dsoara *Elena S. Constantinescu*.

Căsătoria archiducesei Elisabeta Maria, fiica repozatului moștenitor de tron Rudolf, cu prințul Otto de Windisch-Graetz s'a stabilit pentru 27 ianuarie viitor. Căsătoria se va celebra în capela Sf. Iosef. Cu ocazia căsătoriei nu se vor da mari serbări la Curte. În ajun va avea loc la Burg ceremonia renunțării archiducesei și apoi o serată, la care onorurile le va face princesa Gizela de Bavaria ca mătușă a miresei. Va asista și mama miresei, contesa Lónyay. În ziua aceea va avea loc la Burg un prânz familiar.

De la „Asociațiune“. În ședința comitetului Asociațiunii etc., ținută, la 5 decembrie n. a. c. s'au adus precum aflăm din „Telegraful Român“, următoarele deciziuni: 1. Comitetul ia la cunoștință scrisoarea doamnei Zinca Roman din Făgăraș, care deneagă a mai solvi suma de 200 cor., care în trecut se conferia la 2 tineri ca stipendii de câte 120 cor. Dna Roman a dat această sumă de bunăvoie, fiind pe basa testamentului repozatului ei soț îndatorată a da numai după moartea ei o sumă corespunzătoare în scopul indicat. 2. La cele cinci stipendii vacante au intrat la termin 35 cereri. S'au conferit la următorii: a) Victor Giula din Crăciuneștii st. IV. gimn. în Brad 40 coroane din fund. Bașota. b) Camil Piso din Sibiu el VI. gimn. 120 coroane din fund. Galiană. c) Costea din Ighiel el VI. gimn. 100 coroane din fund. Iancu. d) Elisabeta Vlad (elevă în el. II civilă) din Bășnov 80 cor. din fund. „Moga“. 3. Se aprobă solvirea speșelor făcute în procesul contra lui Mateiș Nicola din Alba-Iulia, pentru arănda încasată din fundațiunea „Avram Iancu“. 4. C. Barcianu, fost profesor în România, presintă o nomenclatură română latină despre mai multe ca 700 plante. Numirile române sunt colectate din toate ținuturile române. 5. Direcțiunea școlii industriale din loc cere a se procura la 7 elevi români, cari cercetează secțiunea pentru zugrăvit de la numita școală, un ajutor pentru a-ș procura cele necesare la lucru. Se dă 100 cor. din fondul gen. și secret. general dr. Diaconovich se însărcinează a controla lucrările făcute și sporiul dovedit.

Viață socială română în Lugos. Aflăm din „Drapelul“ din Lugos că în curând s'a ținut în localul casinei române de acolo o consvătuire, la care au luat parte doamne, domnișoare și domni și au decis ca în fiecare sâmbătă să se țină o petrecere socială în localul casinei, cu program literar-musical-declamatoric. În legătură cu aceste conve-

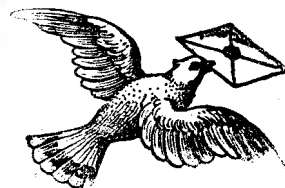
niri sociale s'a decis studiarea unei piese teatrale, precum și inițierea lucrărilor pregătitoare pentru fondarea unei societăți române de diletanți cu statute. Prima serată s'a ținut în sâmbăta trecută. Ea a fost deschisă prin un discurs ținut de dl dr. Cornel Jurca. Dsoara Eugenia Gurgut a cântat „Păsărica călătoare“ de Vasiliu, acompaniată pe pian de dsoara Catița Iorga. Dl Traian Vuja a ținut o conferință despre „Viitor“. În fine dsoara Silvia Iorga, acompaniată pe pian de dna Maria V. Braniste, a executat pe violină fantasia „Il Trovatore“ de D'Alard. Apoi a început dansul.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele este convocată în adunare generală pe astăzi vineri în 30 noiembrie v. (13 decembrie n.) la orele 2½ în sala festivă a gimnasiului român, de către vice presidenta dna Otilia Bidu și secretarul dl dr. Iosif Blaga.

Reuniunea meseriașilor români din Bistrița se va întruni în adunare generală la 15 decembrie n. Tot cu aceasta ocaziune se va sfinți de către protopopii Gerasim Domide și Simeon Monda localul reuniunii, al cărei președinte e dl dr. Vasile Pahone, secretar dl dr. Valer Moldovan.

Au murit: *Ștefan Antonescu*, proprietar în Șiria, originar din Bihor, fost funcționar de frunte al comitatului Caraș-Severin, de unde s'a ales de câteva ori și deputat la dietă, la 6 decembrie n. în etate de 75 ani, lăsând cea mai mare parte a averii sale ca fundațiune pentru diecesa Aradului și a Caransebeșului; — *Maria Hossu n. Mateiș*, preoteasă văduvă, la Blas, în 5 decembrie, în etate de 73 ani; — *Constantin Popovici*, paroc gr. or. în Comlăuș, comitatul Arad, la 5 decembrie, în etate de 76 ani; — *Elena Raicu*, mama dlui Sava Raicu, secretar al institutului „Victoria“, în Arad, la 9 decembrie, în etate de 64 ani; — *Iordan Muntean*, fost asesor la oficiul orfanal al comitatului Brașov, în Budapesta, la 7 decembrie, în etate de 50 ani.

Poșta redacției.

Sibiu, Dș. M. C. Mulțumiri. În numărul viitor.

Strada Arenei 9. În numărul acesta nu s'a putut. Îi vom face loc în săptămâna viitoare.

Reșinari M. Se va publica. În anul acesta inse nu credem să fie cu puțință.

Viena. Pentru nr. de Crăciun primim lucrări scurte până în 15/28 decembrie.

A. F. Poporațiunea Germaniei, conform număratoarei făcute la 1 dec. 1900, s'a urcat la 56.367.178 persoane.

Căldarul săptămânii.

Dum. XXVII. d. Ros. ev. dela Luca c. 18, v. 93, gl. 3, a inv. 6.

Ziua sept.	Căldarul vechiu	Căld. nou
Duminecă	2 Prof. Avacum	15 Celian
Luni	3 Prof. Sofronie	16 Adelaid
Marti	4 M. Sarvara	17 Lazar
Mercuri	5 C. Sava	18 Gratian
Joi	6 (†) S. Păr. Nicolae	19 Nemesie
Vineri	7 P. Ambrosie	20 Liberatus
Sâmbătă	8 C. Patapie	21 Ap. Toma

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296 b.)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1901.

Budapesta—Oradea—Predeal—București						București—Predeal—Oradea—Budapesta.									
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.				
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	București	pleacă	—	—	—	—	—	—	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Predeal	"	—	—	—	—	—	—	1 12
Szajol	"	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Brașov	sosește	—	—	—	—	—	—	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	—	—	—	—	—	5 8	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	—	—	—	—	—	8 27	5 58
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—	Homorod Kőhalom	"	—	—	—	—	—	10 03	7 44
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—	Sigbșora	"	—	—	—	—	—	11 40	9 45
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—	Mediaș	"	—	—	—	—	—	12 40	10 58
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	—	—	—	—	—	1 25	11 50
Oradea-Mare	pleacă	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	—	—	—	—	—	2 16	12 40
Velența	"	—	4 05	—	2 30	2 25	Küküllőszeg (Blaș)	"	—	—	—	—	—	2 21	12 58
F.-Oșorheiü	"	—	4 16	—	2 41	—	Teiuș	sosește	—	—	—	—	—	3 02	1 42
Teleagd	"	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07	8 6	—	7 35
Aleșd	"	†1 02	4 56	†7 28	3 21	†3 04	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29	8 22	—	—
Vad	"	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Felvinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51	8 54	—	—
Ciucea	"	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58	—	—	—
Huedin	"	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11	—	—	—
Jegenye	"	3 15	7 49	†9 33	†6 01	—	Ar. Gyéres	"	2 30	5 12	10 30	3 48	9 24	—	—
Cluș	sosește	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02	—	—	—
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24	10 46	—	—
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluș	pleacă	5 23	7 00	12 32	6 13	11 01	—	—
Ar. Gyéres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	†6 11	7 59	†1 14	7 16	—	—	—
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	†7 59	10 25	†3 15	9 49	†1 48	—	—
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	†3 28	10 07	2 01	—	—
"	pleacă	—	12 24	—	1 43	8 37	F.-Oșorheiü	"	—	11 01	—	10 27	—	—	—
Küküllőszeg (Blaș)	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—
Sighșoara	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	—	12 05	—	11 37	—	—	—
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	—	12 17	—	11 50	—	—	—
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	"	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04	5 19	—	—
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	—	—

Oradea-Mare—Arad.

		Person.				
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	30	7 —
Ósi	"	10	30	4	41	7 16
Less	"	10	48	5	01	7 40
Cefa	"	11	03	5	19	8 05
Salonta	"	11	26	5	44	8 46
Kötegyán	"	11	46	6	05	9 15
Sarkad	"	11	57	6	17	9 31
Giula	"	12	21	6	44	10 01
Ciaba	"	2	23	7	06	4 32
Chitighaz	"	2	54	7	18	5 03
Curtici	"	3	28	7	45	5 38
Arad	sosește	3	55	8	48	6 05

Arad—Oradea-Mare.

		Person.				
Arad	pleacă	5	10	11	20	9 35
Curtici	"	6	—	11	49	10 07
Chitighaz	"	6	14	11	57	10 54
Ciaba	"	6	40	2	33	11 50
Giula	"	7	27	3	05	5 26
Sarkad	"	7	47	3	27	5 56
Kötegyán	"	†7	56	3	39	6 10
Salonta	"	8	23	4	10	6 47
Cefa	"	8	42	4	34	7 18
Less	"	9	04	5	—	7 51
Ósi	"	9	21	5	19	8 16
Oradea-Mare	sosește	9	32	5	30	8 31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.

lași au fost reprezentați prin dnl Frățilă, D. Cerchez și o delegație de patru elevi, cari au adus o coroană de micșunele.

Consiliul comunal a delegat pentru a asistă la înmormântare pe dl consilier comunal Papadopol, care, în numele consiliului comunal, a adus o coroană de laur și stejar purtând inscripția: „Gălățeni — Ilutului lor reprezentant V. A. Urechia”.

Societatea corpului didactic din Galați a fost reprezentată prin președintele ei, dl D. Cerchez și prin dl Frățilă.

După terminarea serviciului divin, s'au ținut următoarele cuvântări:

Dl Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, în numele guvernului; dl Gr. G. Tocilescu, în numele Academiei Române; dl Ionescu-Gion, în numele Ateneului Român; dl Valerian Urseanu, în numele Senatului.

Cortegiul a plecat de la biserică la orele 3 și jumătate, în ordinea următoare:

Societățile cu drapele și coroane, decorațiile, clerul, corul, earul funebru, publicul, trăsura regală, trásurile familiei, armata.

Cordoanele au fost ținute de dnii Sp. Haret, N. Crătunescu, C. F. Robescu, deputat Dimitriú.

Cortegiul a străbătut strada Colțea, bulevardul Academiei și s'a oprit în fața universității, unde au vorbit dnii: Petrescu-Dimbovița, în numele studenților în litere; Gorănescu, în numele studenților în drept; Calavri, în numele studenților gălățeni, și P. Macri, în numele „sindicatului ziaristilor”.

Apoi cortegiul și-a continuat drumul pe bulevardul Academiei, calea Victoriei, strada Carol, calea Rahovei, strada 11 iunie, până la cimitirul Bellu.

— În etern amintirea lui!

LITERATURĂ.

Operele principelui Dimitrie Cantemir. A apărut tomul VIII din operele principelui Dimitrie Cantemir, publicate de Academia Română, conținând „Hronicul vechimei a Româno-moldo-vlahilor” publicat de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu, membru al Academiei Române. Volumul de 891 pagini în 8° mare, e precedat de portretul lui Dimitrie Cantemir, iar la fine are doue facsimile. Un studiu scris în formă de precuvântare cu competența dlui Tocilescu introduce pe cetitor la lucrarea aceasta a ilustrului principe-scriitor. Prețul 12 lei.

Poesii de dl Ollanescu-Ascanio. A apărut în editura librăriei Socecú et Comp în Bucureșci volumul „Poesii” de dl Ollanescu-Ascanio. În acest volum dl Ollănescu ș-a întrunit o parte din poeziile dsale din anii 1878—1898, împărțite în trei cicluri: Lirice, Satirice și Eroice. Prețul volumului e 3 lei.

Un nou poem dramatic. Dl Ludovic Daus a seos la lumină în Bucureșci un poem dramatic intitulat „Eglè”, cinci acte în versuri. Acțiunea se petrece în Litvania, Eglè e fiica șefului litvan Marghier. Autorul ne spune în prefață, că intențiunea sa a fost să represinte resbunarea unei inimi iubitoare. Un trecut cumplit a ucis inima femeii. Ea caută să se resbune. Amorul împinge pe femeie la crimă. Resbunarea ei va fi fulgerătoare și jertfa va

fi o copilă nevinovată. Femeia, schimbată în spectru al durerii, va lovi așa cum a fost și ea lovită. Ce-i pasă de inima fecioarei, de cântecul ei de iubire! Tatăl acesteia a ucis inima femeii, copila va plăti pentru părintele seú. — Piesa e scrisă în versuri, frumoase și melodioase. E dedicată dlui Ștefan Sihleanu.

Monografia unei comune române. Premiul *Alexandru Bodescu*, de 1.500 lei, dimpreună cu 1.000 lei dăruiti de dl Ioan Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrisă în limba română asupra următorului subiect: „Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale româneșci de peste graniță. Monografia situațiunii economice a câte trei familii de țeran, fruntaș, mijlocaș și codaș, luate din cele doue comune, în total șase familii”. (Decis. 13 aprilie 1899). Autorul se poate povățui, între altele, după lucrările și după monografiile publicate de Societatea de Economie socială fundată de Leplay, cu reședința în Paris (54 rue de Seine) după ale lui Buchenberger și după ale lui I. Ionescu. Se atrage atențiunea doritorilor de a concură că ceea ce se cere este mai mult fapte și cifre și cât mai puține vorbe. Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 septembrie 1903.

Din Enciclopedia Română, publicată de dl dr. Cornel Diaconovich, după o paușă de câteva luni, iarăș a apărut o broșură, a 24-a.

Gazetă nouă poporală în Bucovina. Comitetul central al partidului poporal din Bucovina a luat hotărîrea, ca cu începerea lunei decembre st. v. a. c. să edeie o foaie nouă poporală, care va apărea de doue ori pe lună. Ea se va numi „Deșteptarea Poporului” și va serie mai ales asupra tuturor lucrurilor de folos pentru poporul de la sate și pentru tégroveții români.

Noua revistă literară din Bucureșci, pe care am anunțat-o mai de mult, va apărea zilele acestea, sub titlul „Sămănătorul”, în giurul careia dl Al. Vlahuță a izbutit a grupă cea mai mare parte a scriitorilor noștri.

TEATRU.

Teatrul Național din Bucureșci. Beneficiul dnei Aristița Romanescu, joi la 22 novembre v. (5 decembre n.) a avut mare succes. S'a jucat piesa „Sângele spală” dramă în 4 acte de Echegaray, tradusă din limba spaniolă de dl I. Pereș. Regina și principesa Maria au asistat cu doamnele lor de onoare. În toată desfășurarea acțiunii și cu deosebire în ultimele doue acte, dna Romanescu a fost cum nu se poate mai bine. De mai multe ori regina și principesa Maria au dat semnalul aplauselor, cari s'au repetat cu entusiasm în toată sala, în care aproape nu mai eră loc liber. Beneficianta a primit și mai multe coșuri cu flori. — Duminică la orele 2 „Ocolul pământului”, seara „Lipitorile satelor”. Marți, pentru a doua oară emoționanta dramă „Sângele spală”. — În curënd va începe debutul seú dra Agata Bârsescu cu „Mesalina” de Wildebrandt.

Reprentația teatrală română din Sibiiú, dată în vinerea trecută, în teatrul orășenesc, de Reuniunea sodalilor români, a reușit peste așteptare. Precum anunțaserăm, s'a jucat „Sâmbăta mor-

tilor" dramă localisată de dl T. V. Păcăţeanu. Despre aceasta reprezentare interesantă, dna Margareta Moldovan scrie în „Tribuna“ următoarele: „Arareori ni se dă ocazie să vedem atâţia români, cum prilej am avut de data aceasta. Preoţi, învăţători şi fruntaşi din satele din giur, apoi inteligenţa, cl. mes. şi ţeranii din Sibiiu au asistat în număr foarte mare la teatru. Teatrul s'a dovedit mult prea mic ca să încapă toţi doritorii şi inşetoşaţii artei române. Interesul acesta a dovedit, că cu toţii şcim aprecia ori ce fel de manifestaţii româneşti. Întreprinderea — ca să-i zicem aşă — a sodalilor noştri a fost cam prea mare şi prea grea. În „Sâmbăta morţilor“ nu este decât foarte puţină acţiune, ba am putea zice nimica, ei lupte sufletesci şi sbuciumări, redarea căror pretind o foarte mare rutină de scenă. Drama în sine ca localizare la noi, are multe cusururi, de şi dl Păcăţeanu a stăruit întru cât s'a putut să o facă accesibilă. Întîiu de toate e străină sufletului nostru în general. Români nu au „Sâmbăta morţilor“ cu credinţele şi superstiţiile cari le-a descris Raupach. E pentru Nemţi. Viaţa ţeranului nostru chiar şi în dramele vieţii, e mai idilică, mai simplă, mai senină. Crede şi ţeranul nostru în duhuri, dar duhurile lui nu merg „noaptea în giolgiuri albe în capela din cimiter“. Capele au cimitererele nemţeşti. Ar trebui poate să schiţăm „Sâmbăta morţilor“, cum înse nu prea are acţiune, puţin e de spus.“

Societatea română de diletanţi „Progresul“ din Făgăraş convoacă adunarea sa generală ordinară ce se va ţine în localul obicinuit, institutul „Furnica“ din Făgăraş, duminică, în 7/22 decembrie 1901 la orele 3 p. m. Obiectele: 1. Deschiderea şedinţei. 2. Constatarea membrilor prezenţi îndreptăţiţi la votare. 3. Alegerea comisiunilor. 4. Raportul general al comitetului. 5. Raportul cassarului. 6. Censurarea acestor rapoarte şi referada comisiunilor. 7. Curenţii şi propunerii diverse. 8. Statorirea timpului pentru proxima adunare generală. 9. Închiderea şedinţei. Din şedinţa comitetului ținută în 8 decembrie 1901. I. Maceveiu, president, Costi Toma, secretar.

MUSICĂ.

Audiţiuni musicale la regina României. Vineria trecută după amiază, s'a dat la Palatul regal din Bucureşti, în apartamentele reginei, o audiţiune musicală. Au concertat dra dr. Theodori, dnii Enescu şi Dinicu şi dna Elena Teodorini. A avut mare succes un Trio, de Raff, executat de dra dr. Theodori şi dnii Enescu şi Dinicu. Dna Elena Teodorini a cântat cu mult farmec câteva bucăţi. Regina a hotărît să dea asemenea audiţiuni de trei ori pe săptămână.

Baritonul Dimitrie Popovici la Arad şi la Lugos. Renumitul bariton român, dl Dimitrie Popovici, va da în curând câte un concert la Arad şi la Lugos. Zilele nu sînt încă fixate. Dsa va fi însoţit de dl şi doamna Gheorghe Dima.

Concertul reuniunii rom. de cântări din Braşov, dat la 3 decembrie n., sub diriginta maestrului Gheorghe Dima, a avut un succes strălucit. Concertul s'a început cu trei cântece de Hauptmann cântate de cor. Au urmat trei cântece de Beethoven pentru alt cântate de dna Maria Dima, cu acompaniare pe pian de dl Gheorghe Dima. Doue coruri religioase de Gevaert şi Kiriak. Trio de Beethoven op. 1 nr.

3 (C moll) pentru violină, violoncello şi pian, executat de dnii Linz, E. de Leményi şi R. Lassel. Balada populară „Brumărelul“ de Iacob Mureşianu, pentru cor mixt cu soli şi acompaniare de pian. Partiile de soli au fost cântate de dsoara Haretina Nemeş şi dl N. Oancea, acompaniarea a fost ținută de dsoara Eleonora Dima. Cântecul Adelaidei de Beethoven a fost cântat de dl V. Popovici. În fine corul a cântet „Hora Dobrogeană“ de Nic. Popovici.

Corul bisericii române din Budapesta invită la serata festivă ce o va arangia în memoria marelui arhieru Andrei baron de Şaguna, duminică, 2/15 dec. 1901, în sala otelului „Archiducele Ştefan“ (Akademia-U. 1.) Oferte benevole în favorul fondului corului bisericesc se primesc cu mulţumită şi se vor chita publice. Începutul la 8 ore seara. Programa: 1. Imnul Marelui Andrei, de D. Cunţan, cor. 2. Discurs ocaional, rostit de Seb. Stanca, teolog abs. şi stud, fil. 3. Serenadă, de C. G. Porumbescu, orchestră. 4. Dragostea Românului, disertaţie de Dionisie Stoica, stud. fil. 5. Furtuna, de J. Dürner, cor. 6. Barbu Lăutarul, monolog de V. Alexandri, predat de V. Gael, stud. jur. 7. „Hora Sinala“, marş de C. Mazalik, orchestră. După producţiune urmează cină comună à la carte.

Societăţi musicale studenţeşti în Iaşi. Pe duminica trecută s'a convocat toţi studenţii universitari din Iaşi spre a discuta punerea baselor unei societăţi musicale studenţeşti. Adunarea a fost presidată de dl rector C. Climescu.

BISERICĂ ŞI ŞCOALA.

Instalarea rectorului la universit. din Cernăuţi. La 19 novembre v. (2 decembrie n.) s'a făcut la universitatea din Cernăuţi instalarea noului rector, care de asta-dată e român şi anume dl dr. Emilian Voiuţchi.

Alegerea de protopresbiter român al Vêrşetului s'a făcut în 9 decembrie n. sub conducerea protopresbiterului din Caransebeş Andrei Ghidiu ca comisar consistorial. Nimicindu-se prima alegere, la a doua s'a obţinut următorul rezultat: profesorul dr. Petru Ionescu 45 de voturi, profesorul dr. Petru Barbu 8, parocul David Têrfăloga 7.

Doctor nou. Dl *Dimitrie Chiroiu*, originar din Comloşul-mare, a fost promovat la universitatea din Cluş doctor în drept.

De la societatea „România Jună“ din Viena. Noul comitet al societăţii, pe anul curent, s'a constituit astfel: Preşedinte, cand. fil. Orest Procopovici; vicepreşedinte, cand. ing. Romulus Pop; secretar I, stud. techn, Damian David; secretar II, stud. forest. Teodor Vicol; cassar, stud. forest. Mihaiu Iacubovici; controlor, stud. med. Laurenţiu Luca; bibliotecar, stud. forest. Teodosiu Iliuţ; econom, stud. ing. George Cosma.

Societatea de lectură „Andrieu Şaguna“ din Sibiiu a ținut şedinţa publică joi, în 29 novembre v. 1901, în memoria marelui arhieru Andrei, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“. Programa: 1. Deschiderea şedinţei prin preşe. societăţii dr. George Proca, prof. sem. 2. „Imn studenţesc“, de T. Cerne executat de corul societăţii. 3. „Cuvânt festiv“, rostit de Dimitrie Borcia, cleric în cursul al III-lea. 4. „Paul Chinezul“, poesie de I. Nenişescu, declamată